

2023-24

HALF YEARLY EXAM

**NCERT BASED
SYLLABUS
DOWNLOAD PDF**

**FOR
CBSE BOARD
AND
STATE BOARDS**

Half Yearly Exam 2023-24

Question Paper

अर्धवार्षिक परीक्षा: 2023-24

कक्षा- सातवी विषय-संस्कृत

समय -सार्धहोराद्वयम्

पूर्णांकाः 60 अंकाः :

नाम -----

कक्षा वर्ग----- दिनांक: -----

-ह० कक्षा निरीक्षक: -----

ह०परीक्षक: -----

1. अस्मिन्प्रश्नपत्रे चत्वारि खण्डाः सन्ति।

खण्डः- (क) /अपठितावबोधनम्-

8 अङ्काः

खण्डः- (ख) रचनात्मकम्-

10 अङ्काः

खण्डः- (ग) अनुप्रयुक्तव्याकरणम्-

18 अङ्काः

खण्डः- (घ) गद्य /पद्य आधारित प्रश्नाः 24 अङ्काः

2 समस्ताः प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।

3 प्रश्नानाम् उत्तराणि अस्मिन् पत्रे एव प्रदत्तस्थाने लेखनीयानि।

4 सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेनैव लेखनीयानि।

खण्डः- (क) /अपठितावबोधनम्-

8 अङ्काः

1- अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -8

अभिमन्युः अर्जुनस्य पुत्रः आसीत्। सः अतीव वीरः साहसी च आसीत्। महाभारतस्य युद्धे गुरुःद्रोणाचार्यःचक्रव्यूहम् अरचयत्। अभिमन्युःचक्रव्यूहस्य अन्तः गमनम् जानाति स्म किन्तु बहिः निर्गमनम् न जानाति स्म। परं सःपाण्डवानाम् रक्षायै चक्रव्यूहे प्रवेशम् अकरोत्। ते कौरवाःमिलित्वा तस्य उपरि आक्रमणम् अकुर्वन्। सः वीरतया युद्धं कृत्वा वीरगतिं प्राप्तवान्।

(I) - एकपदेन उत्तरत -

(1 x 4 = 4)

1. अभिमन्युः कस्य पुत्रः आसीत् ?

उत्तर _____

2. द्रोणाचार्यः किम् अरचयत् ?

उत्तर _____

3. सः वीरतया युद्धं कृत्वा किम् प्राप्तवान् ?

उत्तर _____

4. अभिमन्युः कस्य अन्तः गमनम् जानाति स्म ?

उत्तर _____

(II) पूर्ण वाक्येन उत्तरत -

(1 x 2 = 2)

1. सः पाण्डवानाम् रक्षायै किम् अकरोत् ?

2. के मिलित्वा तस्य उपरि आक्रमणम् अकुर्वन् ?

(III) - भाषिक कार्यम् - (½ x 4 = 2)

1. गमनम् - इति पदस्य विलोम पदं किम् ?

क) पाण्डवाः ख) सः ग) निर्गमनम्

2. गुरुः - इति पदस्य समानार्थक पदं किम् ?

क) शिक्षकः ख) वीरः ग) युद्धम्

3. सः - इत्यस्य बहुवचनरूपं किम् ?

क) अभिमन्युः ख) पुत्रः ग) ते

4. रिक्त स्थानं पूरयत - सः अतीव ----- च आसीत्।

खण्डः- (ख) रचनात्मकम्-

10 अङ्काः

प्र.2. (क) प्रश्नमध्ये त्रीणि क्रियापदानि सन्ति। तानि प्रयुज्य सार्थक-वाक्यानि रचयत- ½ x 8 = 4

- क).....
- ख).....
- ग).....
- घ).....
- ङ).....
- च).....
- छ).....
- ज).....

2(ख) .मंजूषातः पदानि चित्वा रिक्त स्थानानि पूरयत । 1X6= 6

अचिन्तयत, वृद्धः, दुःखिता, कोटरे, सर्पः, , समीपे,

एकस्य वृक्षस्य शाखासु अनेके काकाः वसन्ति स्म । तस्य वृक्षस्य-----एकः सर्पः अपि अवसत् ।
काकानां अनुपस्थितौ ----- काकानां शिशून् खादति स्म । काकाः-----आसन् ।
। तेषु एकः-----काकः उपायम् ----- । वृक्षस्य -----जलाशयः आसीत् ।

खण्डः- (ग) अनुप्रयुक्तव्याकरणम्- 18 अङ्काः

प्रश्न 3 . मञ्जूषातः समानार्थकपदानि चित्वा लिखत -- (5)

माता , मौनं प्रस्तरे , जन्तवः नयनानि

शिलायां
पशवः
अम्बा
नेत्राणि
तूष्णीम्

प्रश्न 4 . अधोलिखितान् समयवाचकान् अंकान् पदेषु लिखत- (2)

यथा - 10.00 -- दशवादनम्

1. 7.00
ख. 9.00
ग. 5.30
घ. 10.30

प्रश्नः 5 .अधोलिखितानां धातूनां लकारं पुरुषं वचनञ्च लिखत-

1/2*10=5

	धातुः	लकारः	पुरुषः	वचनम्
यथा- आसीत्	अस्	लङ्	प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
निवसन्ति	नि+वस्			बहुवचनम्
गमिष्यति		लृट्	प्रथमपुरुषः.....	
अगच्छत्			प्रथमपुरुषः	एकवचनम्

पठति			प्रथमपुरुषः	एकवचनम्
पठिष्यति		लृट्	प्रथमपुरुषः	

प्र.6 .उदाहरणानुसारं पदरचनां कुरुत-

$\frac{1}{2} \times 4 = 2$

यथा - वसति स्म = अवसत्

(क) पश्यति स्म = ...

(ख) तपति स्म = ...

(ग) चिन्तयति स्म = ...

(घ) वदति स्म = ...

प्र.7. अधो लिखित संख्या पदानां लेखनं संस्कृते कुरुत ।

4

1. 40.....
2. 20.....
3. 11.....
4. 31.....

खण्डः - (घ) गद्य / पद्य आधारित प्रश्नाः 24 अङ्काः

प्रश्न 8 . अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

5

अनन्तरं रमा अपि स्वमातुः संस्कृतशिक्षां प्राप्तवती। कालक्रमेण रमायाः पिता विपन्नः सञ्जातः। तस्याः पितरौ ज्येष्ठा भगिनी च दुर्भिक्षपीडिताः दिवङ्गताः। तदनन्तरं रमा स्व ज्येष्ठभ्रात्रा सह पद्भ्याम् समग्रं भारतं अभ्रमत् । भ्रमणक्रमे सा कोलकाताम् प्राप्ता । संस्कृत वैदुष्येण सा तत्र पंडिता सरस्वती चेति उपाधिभ्याम् विभूषिता । तत्रैव सा ब्रह्मसमाजेन प्रभाविता वेदाध्ययनम् अकरोत् । पश्चात् सा स्त्रीणाम् कृते वेदादीनाम् शास्त्रानां शिक्षाये आन्दोलनम् प्रारब्धवती ।

(क) एकपदेन उत्तरत-

$\frac{1}{2} \times 4 = 2$

(1) रमा कुतः संस्कृतशिक्षां प्राप्तवती?

(2) कालक्रमेण कस्याः पिता विपन्नः सञ्जातः?

(3) भ्रमण क्रमे सा कुत्र प्राप्ता?

(4) सा ब्रह्म समाजेन प्रभाविता किम् अकरोत्?

(ख) पूर्ण वाक्येन उत्तरत-

$1 \times 2 = 2$

(1) संस्कृत वैदुष्येण सा तत्र काभ्याम् उपाधिभ्यां विभूषिता?

उत्तरम्-

(2) रमायाः पितरौ ज्येष्ठा भगिनी च कथं दिवङ्गताः?

उत्तरम्-

(ग) निर्देशानुसारम् उत्तरत-

$\frac{1}{2} \times 2 = 1$

(1) 'कनिष्ठः' पदस्य विलोमपदं गद्यांशात् चित्वा लिखत -

(2) 'सम्पूर्णम्' पदस्य पर्यायपदं गद्यांशात् चित्वा लिखत-

प्र.9 . अधोलिखितं पद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

5

श्वः कार्यमदय कुर्वीत पूर्वाह्ने चापरा हिणकम् । नहि प्रतीक्षते मृत्युः कृतमस्य न वा कृतम् ॥

सत्यं ब्रूयात् प्रियं ब्रूयात् न ब्रूयात् सत्यमप्रियम् । प्रियं च नानृतं ब्रूयात् एष धर्मः सनातनः ॥

(क) एकपदेन उत्तरत -

$\frac{1}{2} \times 4 = 2$

1. श्वः कार्यं कदाकुर्वीत?

2. अपराह्निकं कार्यं कदाकुर्वीत ?

3. कीदृशं सत्यं ब्रूयात् ?

4. कीदृशं सत्यं न ब्रूयात् ?

(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत -

$1 \times 2 = 2$

1. मृत्युः किं न प्रतीक्षते?

उत्तरम्-

2. किं किं न ब्रूयात् ?

उत्तरम्-
(ग) निर्देशानुसारम् उत्तरत- $\frac{1}{2} \times 2 = 1$

1. अनृतम् पदस्य विलोमपदं गद्यांशात् चित्वा लिखत -

2. पद्यांशात् एकं क्रियापदं चित्वा लिखत-

प्र.10 .. अधोलिखित वाक्येषु रेखांकित पदानि आधृत्य पूर्णवाक्येन प्रश्ननिर्माणं कुरुत - $1 \times 4 = 4$

(1) सत्येन वाति वायुः ।

उत्तर -----

(2) वसुंधरा बहुरत्ना भवति ।

उत्तर -----

(3) सद्भिः मैत्री कुर्वीत ।

उत्तर -----

(4) प्रथिव्याम त्रीणि रत्नानि ।

उत्तर -----

प्रश्न 11 . समुचित मेलनं कृत्वा लिखत । 5

केशर वर्णः

हरितवर्णः

अशोकचक्रम्

श्वेत वर्णः

त्रिवर्ण ध्वजस्य स्वीकरणम्

प्रगते न्यायस्य च प्रवर्तकः

२२ जुलाई १९४७तमे वर्षे जातम्

शौर्यस्य त्यागस्य च सूचकः

सुषमायाः उर्वरतायाः च सूचकः

सत्यस्य शांतिश्च सूचकः

12. अधोलिखितानि श्लोकांशान् मेलनं कृत्वा लिखत।

5

आलस्यं हि मनुष्याणाम्

श्वः कार्यं अद्य कुर्वीत

श्रेष्ठ जनं सदा सेवेत्

मित्रेण कलहं कृत्वा

सत्येन धार्यते पृथ्वी

पूर्वाहने च अप्राह्निकं

माता पितरं गुरु तथा

न कदापि सुखी जनः

सत्येन तपते रविः

शरीरस्थो महान रिपुः

QUESTION PAPERS

GET PREVIOUS YEAR QUESTION PAPERS FOR ALL CLASSES FOR CBSE, ISCSE, ISC AND ALL ALL STATE BOARDS HERE AT [AGLASEM.COM](https://www.aglasem.com)

BOARD WISE

- **Andhra Pradesh Board Question Papers**
- **Assam Board Question Papers**
- **Bihar Board Question Papers**
- **Chhattisgarh Board Question Papers**
- **Goa Board Question Papers**
- **Gujarat Board Question Papers**
- **Haryana Board Question Papers**
- **Himachal Pradesh Board Question Papers**
- **J&K State Board Question Papers**
- **Jharkhand Board Question Papers**
- **Karnataka Board Question Papers**
- **Kerala Board Question Papers**
- **Madhya Pradesh Board Question Papers**
- **Maharashtra State Board Question Papers**
- **Manipur Board Question Papers**
- **Meghalaya Board Question Papers**
- **Mizoram Board Question Papers**
- **Nagaland Board Question Papers**
- **Orissa Board Question Papers**
- **Punjab Board Question Papers**
- **Rajasthan Board Question Papers**
- **Tamil Nadu Board Question Papers**
- **Telangana State Board Question Papers**
- **Tripura Board Question Papers**
- **Uttarakhand Board Question Papers**
- **Uttar Pradesh (UP) Board Question Papers**
- **West Bengal (WB) Board Question Papers**